

Євген Крименко

МІСТЕРІЯ ЖИТТЯ

ПОЕЗІЇ

Ewhen Krymenko

THE MYSTERY OF LIFE
Poetry

Published on the 40th Anniversary of
Selfreliance Ukrainian Federal Credit Union in Chicago

Chicago 1991

Євген Крименко

МІСТЕРІЯ ЖИТТЯ
Поезії

Видано з нагоди 40-річчя
Української Федеральної Кооперативної Каси
«Самопоміч»
в Чикаго

Чикаго 1991

Обкладинка і мистецьке оформлення
Станіслав Скульський

Cover and art work – Stanislav Skoulsky

Typeset and printed by SEMKIW & SEMKIB TYPOGRAPHERS, LTD.
Downers Grove, Illinois USA

ПОЕЗІЯ — ЕМАНАЦІЯ ДІЙНОСТІ (Євген Крименко: Містерія життя)

Якщо кажуть, що поезія в технологічній добі мало що не анахронізм, то це невірно. Насправді ж нашій добі ще більш, як колинебудь, треба наявності поезії в житті — і щоб озмислити долю людства в цей невідрадний для його буття час, та щоб зберегти ті залишки краси існування, які ще зацілели під навислою тінню погрозового атома.

Євген Крименко (Євген Іванків) у своїй ранішій поетичній збірці «Крізь призму вічності», а може ще виразніше в його черговому вагомому творі «Містерія життя», що саме опинився в руках Читача, сягає поетичною візією до глибин космічного існування й підноситься до вершин свідомого буття людини, позначеного красою й гідністю її призначення.

Своєю поетичною творчістю доказує Крименко, що наше життя — не механічна послідовність цивілізаційно-технологічного поступу, який проходить назалежно від естетичних та етичних вартостей, навпаки, саме ці вартості характеризують людину у процесі її еволюції від матеріальної до духовної істоти. У людських змаганнях з низин первинності й хаосу до осяйних вершин універсального Господнього ладу, поетичне мистецтво, що роз'яснює таїнство, саму сутність життя, є надійним дороговказом шукачам „блакитної троянди” на землі та супроводить їх на похмарених, твердих шляхах до здійснення дочасного ідеалу.

Так, поезія в сучасному дуже потрібна людині, розгубленій серед змінливих екзистенційних віх на невизначеному шляху до життєвої мети, бо якраз поезія, своєю доладною, чіткою зорганізованістю, зосередженою змістовністю й окриленним вершинним подихом, закликає людський рід до світлої краси й величності життя. Глибинно сприйнята поезія — не просто ідеалізація, чи декоративна імітація буття, вона є власне його еманациєю - викристалізуванням його найсуттєвішої, унапрявленої на здоровий зріст, богоподібної природи.

У п'ятьох розділах Крименкової «Містерії життя» заключається сийний мікрокосм поетового світу, продиханого гармонією всесвіту під Господнім омофором. Коли в цій величній симфонії відчутні й демонічні овертони, то це лиш конечна антитеза до синтези Божого провідництва.

В першому розділі, у «Рефлексіях і картинах», дає поет вираз вибраним, значливим сценам з його життєвої мандрівки, чи з душевної призадуми, озмислюючи їх в особистому й загальному порядку. Особливо промовисто проявляється поетовий підхід до життя, або краще — постава в житті, у сливе програмовому вірші «Куток в душі»:

... „Знайди куток в душі своїй:
Привітність, радість, тишу милу,
Щоб оновити віру й силу
В щоденній боротьбі важкій” ...

... „Знайди оазу серед бою
В душі, зі свіжістю новою,
Й небесний простягни покров,
І в серці відроди любов,
І будь провісником святої,
Блаженно-мирної доби” ...

... „Шукай в душі, де скеля духа,
Де мир, хоч всюди завірюха.
Ввійди в Собор свій, між ікони,
Де в тиші зоряних склепінь
Лунають гімни піснопінь
І все воскресні грають дзвони ...”

Поетова провідна тема характерна й у інших творах даного циклу, наприклад у «Житті» й «Бандуристах», де просочується срібною ниткою мотив із «Кутка в душі» — «у світ іди й добро твори»!

В розділі «Людина і природа» прохочлюються найінтимніші настрої поетової душі, зокрема його улюблений світ природної, неспотвореної краси, якій він і проспівує в сонетах і різноманітною строфікою трієстий, епгармонійний пеан:

„Заслуханий сиджу ... морські хвилясті шуми:
Змінливих вод пливких — незмінний ритм, мотив,
Нескінчених симфоній — невгомонні струни,
Маєстатичних плес — поезія без слів ...”

(«На березі моря»)

Мистичний чар і непорочну красу зими зображує поет ось такими надхненими словами:

«Зима вже одягає прозаїчний світ
У містику снігів і в льоду архитвори,
А вітер за вікном легенди нам говорить ...
Загублених доріг дзвенить далекий хід.»

(«Сніжнобілий рай»)

Деякі заголовки цього циклу, як «Вечірні думи», «Пейзажі кольористі», віддзеркалюють достатньо характер цієї частини твору, багатого в тонкощі поетичного вислову.

Підбір тем і поетів, здебільш романтичної й поромантичної школи, в німецькій, англійській і американській літературах (Гете, Айхендорф, Міріке, Улянд, Кітс, Теннісон, Дікінсон, Фрост) в розділі перекладної творчості «Містерії життя», доповнює зразками з чужоземної літератури

улюблений стиль Крименкової творчості. Тут можна говорити про духову спорідненість нашого поета із представниками всесвітньої літератури, про свосвідну конгеніяльність духових світів — чужого і нашого. Щоб дати читачам можливість порівняти переклади з оригіналами, поруч із кожним перекладом поміщено також і оригінальний твір.

Коли ж автор включив туди і споріднені стилі переклади з польської мови (Леопольд Стаф), то зразу кидається в вічі помітний контраст між песимістичною канвою Музи Стафа та оптимістичними визнаннями у творчості Крименка. Ця конструктивна нотка завжди прикметна в нього, навіть у трагічному контексті його теми:

„... Крамоли княжі, братовбивчі війни,
... Татарські люди, зрадники й раби,
Гетьмани славні, чернь і бунт юрби —

... Та дух живе, в польоті вже новому
Возноситься, досліджує, шукає ...”

(«Літописець»)

У розділі «Із ювілейної прощі Тисячоліття» автор ділиться з читачами своїми враженнями з поїздки по Італії, Греції і Туреччині, де звиджував старовинні християнські храми. Кульмінаційною точкою цього розділу є вірш «Царгородська Софія». При описі цієї, найбільш величавої колись святині християнського Сходу, насувається Крименкові на думку доля другої-Київської Софії. Ці свої міркування передає поет в окремій строфі:

... „І думка лине в даль, до другої Софії,
У Київ, де бував колись святий Андрей,
Де Велич Пресвяту безбожні лиходії
Також перетворили в ярмарок-музей.”

(«Царгородська Софія»)

Поет приходить до висновку, що істота і вагомість християнства — не в руїнах колишніх славних святинь і не в майбутній величі церков будучини, тільки в нерукотворених Соборах людських душ, які вже ні час, ні стихії природи, ані ніяка ворожа, безбожницька рука не зможе зруйнувати:

... „Минулось все ... Візантія, султани ...
Священних війн герої і тирани,
Минулись рукотворені собори,
Воскресли храми душ, живі, бадьорі;

... „Лиш віра вічна й славна драма Бога:
Христос, життя, над адом перемага.”

(«Зшестя в ад»)

Дедалі нотка ствердження життя змагається, опановує поле дії й наприкінці цілоти «Містерії життя» досягає апогею в розділі «На світанку волі». Тут уже поет, звільнившись від злободенщини життя, сповняється релігійно-патріотичним надхненням і виходить на вершини національного патосу, як виражено в таких рядках торжественних апостроф:

„Жорстокість пімсти й кар Тебе вже не злякає,
Богданова є в Тобі міць, Шевченків гнів!
І братніми обіймами Тебе вітає
Твій вірний приятель, далекий княжий Львів . . .

(«Київ»)

Тоді і сповниться післанництво українського народу:

... „В народів знов засяєм вольнім колі,
Як гордо в сонці мерехтить наш стяг!
А з ласки Бога і народу волі
У Києві наш рідний Патріярх.”

(«Патріярх»)

У новій поетичній збірці Євгена Крименка-Іванкова знайдемо поглиблену правду життя, красу людського буття під Божим володінням, культуру слова й мовну чистоту — щоб цими вартостями збагачуватись, любуватись озмисленим поезією життям і пірнати з поетом до самого ядра існування — життєвої містерії.

д-р Роман Кухар

РЕФЛЕКСІЇ І КАРТИНИ

ЖИТТЯ

Життя — вірлиних мрій хороми золоті,
На юних літ канві цвітучі акварелі,
Сльотливих, потім, днів осінні паралелі
І споминів жмуток у сніжній самоті.

Життя — привіт весни й прощання журавлів,
Контрастів перелив в буття потік пливучий,
Початок і кінець в синтезі нерозлучній,
Життя — весільна пісня й похоронний спів.

Життя — це рідний дім і чужини скитання,
Людини і Творця невпинний діялог:
Це ласка чи проклін? Яка ж мета остання?

Терпіння й зойк невдач? Де ж радість перемог?
А Божа відповідь на всі оті питання:
Життя — це символ-хрест і вічності пролог.

вересень 1989

КУТОК В ДУШІ

„Боже Царство всередині вас”

(Лука 17;21)

Знайди куток в душі своїй;
Привітність, радість, тишу милу,
Щоб оновити віру й силу
В щоденній боротьбі важкій.

Знайди в душі бальзам на болі,
Збудуй в ній храм і твердо стій
На скелі Правди, на престолі
Світилом вічним променій.

Шаліє буря, стогнуть хвилі,
Нависла чорна грізність хмар.
А ти в душі всі швидкокрилі
Вітрила миттю розіпняв,
Пливеш судном до небосхилу,
На острів, там де сонця чар,
Де шелест палъм і запах трав.

В пожежі війн і революцій,
В потоці лютих слів, емоцій,
В конфліктів вирі і злоби,
Знайди оазу серед бою
В душі, зі свіжістю новою,
Й небесний простягни покров
І в серці відроди любов
І будь провісником святої,
Блаженно-мирної доби.

Якщо ж дадуть нам замість миру
Фальшиву усмішку нещиру,
Старий обман в словах нових;
Як лицеміри й фарисеї,
Не велетні вже, лиш пігмеї
На тронах сядуть золотих . . .
Ввійди у храм свій і завзягтя
У Бога випроси, прокляття
Безділля з серця прожени.
Куток твій затишний в душі —
Собор вже в сяйві величі,
Твердинею став лицарів,
Завершенням пророчих слів;
І вийдеш з нього, як Мойсей,
Борець, новітній Прометей.
Священним гнівом спалахни
І блискавками проясни
кромішню тяму . . .
І з Богом, без хитких вагань,
До боротьби за Правду встань!

Знайди куток в душі своїй:
Привітність, радість, тишу милу,
Щоб оновити віру й силу
В щоденній боротьбі важкій.

Коли ж, мов Данте, крізь вогні
Пекельні йтимеш, чортівні
Побачиш кодло, зойки й крики
Почуєш, лайку і прокльони . . .
І обгорне всіх жах великий,
А в богохульстві світ потоне
І кпитимуть з гріха й чеснот . . .
Тоді божественних висот
Шукай в душі, де скеля духа,
Де мир, хоч всюди завірюха.

Ввійди в Собор свій, між ікони,
Де в тиші зоряних склепінь
Лунають гімни піснопінь
І все воскресні грають дзвони . . .
Прийди, послухай, помолись
І Божим Духом наповнись,
Стару людину, грішну, скинь,
Від себе рабський страх відкинь!
Як вранці райдуги вітражні
Схід сонця й день новий покажуть,
Свій храм душевний опусти,
У світ іди й добро твори,
Про Бога й небо говори.

* * * * *

Знайди в душі бальзам на болі,
Збудуй в ній храм і твердо стій
На скелі Правди, на престолі
Світилом вічним променій.

листопад 1988

БАНДУРИСТИ

„Наша дума, наша пісня не вмре, не загине . . .”

Т. Шевченко

(Присвячено Капелі Бандуристів імени Тараса Шевченка з нагоди концертного турне у 175-річчя народження Великого Кобзаря)

І ось вони: розспівані, врочисті,
Дари безцінні українських муз
В руках; у декого козацький вус,
Вишивані скрізь одяги барвисті,
Ряд гомінких, окрилених бандур —
Мечів духових незрушимий мур.
І знов слова Шевченкові вогнисті
В серцях бур'ян прочищують тернистий
І вже хвилюють ниви колосисті;
Крізь пальці в'ється срібний дзюркіт струн, —
Гірських потоків милозвучний шум . . .
Це наші гості, юні бандуристи.

Гримлять бандури, дзвонами лунають,
І рвуться струни в шалі боротьби,
То знов покірним голосом мольби
У Бога волі й милости благають;
На звуках нас несуть в таємний світ,
Де вічна музика бандур, трембіт . . .
З могильних ям героїв воскресають,
Благословляють, сердяться, ридають . . .
А з надрів душ вершин ясних сягають,
Оспівують кохання радість, сум,
Надії й мрії молодечих дум, —
Так бандуристи на бандурах грають.

червень 1989

БЛАГОВІСТЬ

*„Благовісти, земле, велику радість,
хвалить, небеса, Божу славу.”*

(із Літургії Свята Благовіщення)

Благовість — надій співучих свято
І весняний неба і землі дует,
Янгол, Діва в благодатних шатах:
Вічності усміхнений привіт.

Їде сонце променистим колом
В час суворий посту, каяття,
Пише зеленню чудесне слово
На бруньках воскреслого життя.

Слово це чудесне Благовісті —
Вірний друг в мандрівках світових,
Богоматері Покров Пречистий,
Мудрість із глибин священних книг.

День імлистий, сутінки зрадливі,
Мрії розвіяних зів'ялий лист . . .
І тоді в носталгії журливій
Задзвенить весняно Благовість.

квітень 1990

В ОПЕРІ

Я ввесь заглиблений в світ музики і співу,
Безслідно час в бездонну вічність поринає,
Романтика в душі століть відлунням грає,
Мов казка-міт про зачаровану царівну.

Думками в давнині десь . . . Верді і Пуччіні . . .
В пітьмі м'якими контурами гнуться льожі,
Сильветки елегантних дам, князі й вельможі . . .
Аїда екзотична й Тоска героїня.

Музичних геніїв це опери безсмертні —
В красу одіта дійсність наших людських драм,
Будівля величава із дзвінких фрагментів;

В божественних мелодій урочистий храм
Пливуть життя хвилини, сірі та інертні,
І створюють чудовий з буднів тих пеан.

листопад 1990

ОРЕЛ ПУСТИНИ

Пустині цар . . . нескорених верхів
Він переможець і поклонник ревний,
Шал бурі й вир розпалених пісків —
Життя його, хвилююче, непевне . . .
Він дикий, хижий, гнів його кривавий
І горе там, де бачить ворогів,
Та є в нім щось шляхетне, величаве:
Ненавидить все підле і лукаве
І до розбурханих стримить висот,
Далеко від плазуючих істот.

І змовились шуліки, сови, круки,
На чорній раді видали декрет,
Єхидний змії аж затирає руки,
Що вигине вірлиний вільний рід.
Почався бій . . . нерівний, безпощадний:
Кусали, роздирали кровожадно
Його, а він у величі відважній
Літав, боровсь, хоч сили умлівали
І бистрі очі кров'ю заливались,
Та не здавався! Хуртовин вітри
На поміч мчаться, вірні друзі тучі
Окутали день в темряву, ревучий
Шаліє гураган, піском покрив
Весь біль, жахливі рани, світ руїн:
Все щезло! І напасники і він.

Грабіжник, чи герой пустинь безкраїх?
Знайшов спочинок вічний десь в пісках,
Чи з келихом в руках сидить отруйним,
Собі в безодню пекла путь готує?
А може він вже там, де в небесах
В півмісячнім серпанку сам Аллах
Запрошує святих до свого раю . . .
І соловейком там уже співає?
Та ні! Він цар із шумом дужих крил,
Чи дух він злих, чи благородних сил —
Історія колись розсудить, скаже . . .
Тепер він міт в грайливому міражі:
Як гордий син пустинних зір — орел!

лютий 1991

ЕЛЬДОРАДО*

Виїхав ще серед ночі,
Сонні протирає очі,
Кінь швидкий і два пістолі,
В світ широкий кличе доля;
Не вблагали батько й мати,
Їде щастя він шукати.
В Юта десь, чи в Колорадо
Є те славне Ельдорадо,
Всякого добра там стільки:
Бочівки вина й горілки,
Ще й дівчата синьбоокі . . .
Золото в землі й потоках,
А скарбів скрізь повні скрині,
Тріскають мішки й кишені,
Їхав, думав — марна втіха!
Думав, мріяв — не доїхав . . .

Не судилась путь щаслива . . .
Куля з-поміж скель зрадлива
Буйні мрії вкоротила;
На шляху лежить крутому,
Вже не вернеться додому.
Друг надїхав і спинився,
Зліз з коня і прослезився,
Закриває молодому
Юнакові мертві очі . . .
Без церковних співів, дзвонів
Сам відправив похорони,
Застромив хреста з гілляки
На могилі небораки
Й відійшов у темінь ночі.

Скочив на коня — „Ну ж, брате,
Час в дорогу поспішати” —
До коня так промовляє,
„Ми далеко вже від хати,
Та ще дальше Ельдорадо . . .
В Юта десь, чи в Колорадо . . .
Щастя там на нас чекає;
Нам туди добитись треба,
Де зірок густе намисто
Висить на верхах скелистих,
Ранки голубіші неба,
Прерій далечінь безмірна,
А вода прозора, чиста . . .
Там десь жде дівчина вірна
Й золотом блистить принадно
Легендарне Ельдорадо.”

серпень 1990

---

* Ельдорадо — в американському фольклорі це фантастична, незвичайно багата країна або місцевість.

ГЕЛОВІН*

Заблисли круглолиці дині
У вікнах — радощі дитинні . . .
У двері стукнув Геловін:
Дарунок? Або трюк, проклін?
Дракули йдуть і упириці,
Летять на мітлах чарівниці
На сил нечистих вечорниці.
Ось однооці тут пірати,
Там білі духи біля хати;
Коти відьомські, чорні круки,
Сови десь моторошні звуки,
А кажани і серед ночі
З чортами мчаться все охочі.
Блукають містом вовкулаки,
Потвори всякі, харцизяки,
Скелет трясеться на порозі,
Кістки розсипав по дорозі,
Хтось черепа розбив небозі.

* * * * *

Це іграшка лиш для дітей і може
Для юних серцем шукачів пригод,
Яких світ зла, жах смерти не тривожить
Й зійшовши в пекло, линуть до висот . . .
Весняно вічна, соняшно жива
В людині віра; тепло променіє
Крізь холод, тьму, осінні безнадії
Чар недалекого Різдва.

листопад 1989

---

* Геловін (Halloween) — це в англо-сакських країнах „День духів”, що припадає 31 жовтня, в навечір'я Всіх Святих (Allhallows). Діти передягаються тоді за чортів, чарівниць, упирів та інші страховища, ходять по домах і прохають (згідно „домагаються”) дарунків-солодощів під „загрозою” збиточних трюків. Дракула -- вампир, упир.

ЯНГОЛ НА ЯЛИНЦІ

*„Якщо ви не навернетесь і не станете,
як діти, не ввійдете в Царство Небесне.”*

Мт.18.3

Палає зірка свят-вечіря,
З пречистих мерехтить вершин,
А на ялинці, в теплій хаті,
З'явився янгол ось крилатий,
Цей Божий хоронитель вірний,
З волоссям світло-золотим . . .
Молитву шепче хтось покірно.

Пригадується . . . Ніч різдвяна . . .
У рідній хаті, на вершку
Ялинки із пахучим віттям,
Такий величний і привітний,
Блистів надземською красою,
(Хоч був з віддертою рукою)
Рожевий янгол; в затишку
Колядка . . . Чудо довгождане.

Відїхали . . . Він залишився
Самотній на поталу й глум,
Рожевий янгол на ялинці;
Та не загинув, опинився
На зачарованій сніжинці,
Торкнувся херувимських струн . . .
І сходить зіркою прекрасно
У Ніч святу . . . щезає сум . . .
Бо сходить з ним Небесне Царство.

січень 1991

ОСТАННЯ ІЗ ДЕКАД

Остання із декад двадцятого століття
Вдирається з вогнем і грюкотом ракет,
Розпутує війну, пригнічує страхіттям
І кров'ю смертоносний креслить свій похід.

Остання із декад . . . їздець блідий, зловісний
На білім ось коні й кістяк у панцері . . .
Спасе хтось світ від тих бісів понурих, грізних?
У пекло прожене новітніх упирів?

Остання із декад . . . святкові звуки коляд
В тривожну ніч несуть крізь сніжні далечі
І батьківський привіт і материнський погляд,—
Різдвяний наче дар зневіреній душі.

Остання із декад . . . посунув хтось в любові
Перлину ще одну на чотках рук святих,
Нову відкрив главу в Господнім часослові
І світ благословить у псальмах зоряних.

січень 1991

ЛІТОПИСЕЦЬ

(Роздумування перед картиною Анатолія Коломийця)

У сивині далекозори очі,
Сучасні дні — мов привид, сон і тінь,
У давнині дум творчих зміст, глибинь,
В будучині видінь вогні пророчі.
Крамоли княжі, братовбивчі війни . . .
(На зморшках, бороді сліди від сліз),
Татарські люди, зрадники й раби,
Гетьмани славні, чернь і бунт юрби,—
(Глядить в часи майбутні, буревійні);
Хтось кличе знов: „Розпни його, розпни!”
І жаль потряс старечими грудьми,
Аж Бог заслону вічності підніс . . .
Вже ніч . . . тягар історії на ньому,
У келії ще пише, чи дримає?
Мов тлінна свічка полум'ям колише,
Та дух живе, в польоті вже новому
Возноситься, досліджує, шукає . . .
Це Божий муж, чернець і літописець.

січень 1991

ПАМ'ЯТІ БАТЬКІВ І БРАТА

Їх пам'ять все жива . . . рокам не вимазать
Дитинства й молодости необлудних чарів,
Що тягарем солодким у душі лежать,
Приманюють весну, хоч день осінньо-хмарний.

Батьки і брат вже там . . . а тут, поцейбіч, я . . .
І віра, що дочасне з вічністю сплітає:
Незримі ставить пам'ятники у серцях,
І світить свічі, що ніколи не згоряють.

Не вмерли . . . по трудах мандрівки життєвої
Осіли в пристані безмежного спокою,
В вечірній розплилась заграві їхня путь;

У сутінках спочили, в тінях кипарисів,
І в цвинтарно-гаємній, урочистій тиші
З надією на ранок великодній ждуть.

листопад 1990

РОДИННА ХАТА

*(Присвячую дружині Марусі, синові Несторкові
з дружиною Лярискою і доні Надійці)*

Родинна хата — це не мур і стіни,
Не пишний замок, сяйво, гобеліни,
Не філософів бистроумних спори,
Не галерія, книг премногих гори,
Це не готель, модерний ресторан . . .
Родинна хата — це тепло і храм:
Це жінка, чоловік, щасливі діти,
Це вогнище, де можемо зогріти
Серця, що мерзнуть в холоді оман.
Родинна хата — відблиск, клаптик неба,
Куди йдемо зневірені, сумні,
Щоб отрясти невдач ярмо ганебне
І вийти вранці на шляхи ясні.
Родинна хата — вірна, незабутня,
Чекає нас — блудних синів і дочок,
Щоб до грудей своїх нас пригорнути,
Як осінь за вікном дощем хлюпоче.
Родинна хата — це не тужна мрія,
Що все казкові відкрива світи,
Спільнота духа це — і я і Ти,
Несторко і Ляриска і Надія.

березень 1991

СТАРИЙ АЛЬБОМ

(Присвячую своїм Товаришам і Товаришкам із юних літ)

Старий альбом: на знімках вибляклих картини,
Обличчя юні, усміх дорогих осіб . . .
Щасливі оживають в пам'яті хвилини,
Покинули на мить декад минулих гріб.

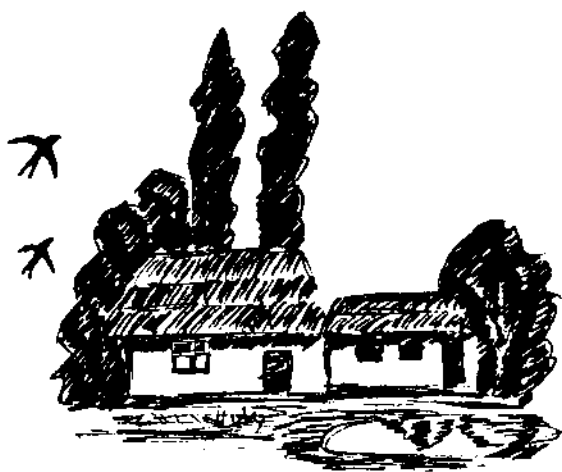
Невже ж ті усміхи і мрії неповторні,
Вогні в очах, порив до неосяжних зір . . . —
Остались лиш на фотографії альбомній,
Зберіг їх полинялий, витертий папір?

Всі радощі й зідхання наші — це безцінні
Душі куски, живі в мозаїці святій;
Великі тут діла й малі, щоденні, тлінні.

Зливаються у пишні взори золоті:
Весняні буйні дні й пусті, сумні, осінні . . .
Веселка чарівна у Божій вічності.

грудень 1990

ЛЮДИНА І ПРИРОДА

IMPROMPTU

Не йду, пливу . . .
Принадна даль,
Вітрильники хмарки,
Останки снігу,
Мов фінал
Суворої зими;
Думки ростуть,
Летять крильми
До сонця бань дзвінких,
Де неба чудо,
Сяйва жмут
І птичі сопілки.
В надійну цю
Весняну путь
Пливу, лечу . . .
Живу!

березень 1991

ВЕСНЯНІ ДНІ

Дихає блакиттю небо . . .
Многозвучні переливи
Падають на сонні ниви,
Вітер чеше лісу гриви;
Пригортають світ до себе
Оповиті сонцем дні.
Смуги обр'їв ясні
Кличуть в сторони незнані:
Теплі кольори тюльпанів,
Шум розбуджених фонтанів,
Нам приносять ці весняні,
Сонцем оповиті дні.

березень 1990

ЕКРАН ВЕСНИ

Розсипалося сонце по полях . . .
Кущі збирають сяючі кусочки,
Розвіяв вітер їх по деревах,
Пташки несуть у злotoструнній гамі
І розкидають скрізь по небесах
Промінням виткані рясні дзвіночки,
Що в трелях гру почнуть надземних плес
І злинуть вниз та зійдуть пелюстками
В симфонії вологих побереж;
І вгору знов їх поворотний шлях . . .
На звукобарвному весни екрані
Розсипалося сонце по полях.

березень 1991

ВЕЧІРНІ ДУМИ

Вже вечір зелень трав кладе в затишне ложе,
А сонце забарилось в холодку листків,
Промінням ще підперло сонні огорожі,
В мережах світлотіней сходить із дахів.

Ясну одержу дня змінє на рожеву,
А потім на пурпур королівських шат
Й ховається в глибін, мовчазно-кришталеву,
В безмежну тишину підводних міст, палат.

В м'яких обіймах ночі линемо в незнане . . .
Шукаємо спокою, снів і забуття,
Та світ нічних потіх — не лік на наші рани . . .

Не ніч дає охоту й силу до життя,
А юний, свіжий ранок, що бадьоро встане
І сонце воскресить із темряви буття.

серпень 1988

НА БЕРЕЗІ МОРЯ

Заслуханий сиджу . . . морські хвилясті шуми:
Змінливих вод пливких — незмінний ритм, мотив,
Нескінчених симфоній — невгомонні струни,
Маєстатичних плес — поезія без слів.

Настане ніч . . . і люттю буруни налиті
Підносять до небес запінені верхи,
Штурмують суходіл, вертаються розбиті
І гинуть в челюстях завзяті вороги.

Зажевріє десь обрій крізь світанку двері,
В привітах ранніх хвиль звучить русалок спів . . .
Чи, може, відгомін затоплених імперій?

Підводний рух армад? І голос моряків?
Це вічна загадка незглиблених містерій
І битих хвилями скелястих берегів.

липень 1990

ВЕРЕСЕНЬ

Замрячений, байдужо сплячий вересень . . .
Жаркі повільні дні йдуть сірими рядами,
Хотів би так, щоби це був лиш березень,
Хоч би зі снігом ще і лютими вітрами,
Та переплітаний вже синіми стрічками

Весняно-райдужних надій:

Як у погідний день

Палають рожі жаром пелюсток,
Пахучі китиці простяг бузок,
У яблунях десь забіліє сад,
Шовкова зелень на горбках левад;
Зірки цвітуть на небі в ясну ніч,
Моргають ранки вже блакиттю віч
І шумом віття моляться ліси
В космічнім храмі величі й краси,
В святині споминів і мрії . . .

І ось у світ оцей зелених літургій
Вкрадається, мов тінь, зів'ялими стежками
Провісник осені — дрімливий вересень
З жаркими ще та сірими від пилу днями.
Я вірю, жду: знов прийде віщій березень . . .
Зі снігом, може, прийде й лютими вітрами,
Та переплітаний вже синіми стрічками
Весняних візій і надій.

вересень 1990

ПЕЙЗАЖІ КОЛЬОРИСТІ

Пейзажі кольористі осінь розгортає,
Вмиває їх щоранку краплями роси,
Деся пісня журавлина скаргою блукає
І тихо жовтим листям схлипують ліси.

Утомлені шляхи в далечині спочили,
Вже сонце крадькома лишає небосхил,
Зажурено діброви коси розпустили,
Їх золоте намисто падає у пил.

Так і в душі не раз весняні наші мрії
Теж в'януть і летять в безодню безнадії,
Щоб цвіллю порости в могильній глибині . . .

Та віра ще горить! Хоч часом сіро тліє . . .
Із сірих піль нове життя зазеленіє
І запалають знов бажань святих вогні.

жовтень 1988

ОСІННІ СПОГАДИ

Пригадуються ї досі:
Ті ниви безколось,
Дерев імливих привид-тінь,
Мандрівних птиць журба-докір,
Ноктюрн блідих, вологих зір,
Відлуння цвинтарне — Амінь . . .
І монотонний унісон
Дощів плакучих за вікном;
Хрести похилі придорожні,
Зловіщі ночі, дні тривожні . . .
Меланхолійна осінь
Пригадується ї досі.

Ті золотоволось
Гаї; барвистий світ екстаз
П'є холод чистої води,
До груш запрошують сади,
Дівча і тин, ще ї перелаз
В ідиллі романтичних стріх,
Дітей дзвінкий, перлистий сміх . . .
Печеної картоплі дим
З розкішним запахом смачним,
Співучих прощ свята краса . . .
Покров могутній в небесах;
А при шляхах хрести спасенні,
Тут ночі ї дні благословенні . . .
Пригадується ї досі
Колишня рідна осінь.

вересень 1989

СНІЖНОБІЛИЙ РАЙ

Зима вже одягає прозаїчний світ
У містику снігів і в льоду архитвори,
А вітер за вікном легенди нам говорить . . .
Загублених доріг дзвенить далекий хід.

Вже сивий дідуган, північний чародій,
З засніжених смерек готичні ставить вежі,
А сріблом угорі хтось зоряно мережить
Таємні візії в фантазії нічній.

І давні спомини снігами часу бродять:
Свят-Вечори, Різдво, дарунки, Миколай . . .
З дитинства, юних літ до нас у гості ходять;

А біла самота у сніжний кличе гай,
Де завжди вічні мрійники себе знаходять
І в мріях ніжно входять в сніжнобілий рай.

грудень 1989

ЗИМОВИЙ ЕТЮД

За вікном сніжинка,
Мов пушиста згадка
Непорочних днів,
Віщих вечорів;
Божого Дитятка
Усміх край ялинки,
В небесах надворі
Викресані зорі,
Першої колядки
Урочистий спів . . .
Мов пушиста згадка,
Безтурботна, мила,
За вікном сніжинка,
Мрія білокрила.

січень 1991

ГАВАЇ

Блакить і зелень, вод круги безкраї . . .
Садів солодкість, смак солоних хвиль,
А райдуга гірський вінчає шпиль,
В рясному квітті сонце потопає . . .
Це острови краси і втіх — Гаваї.

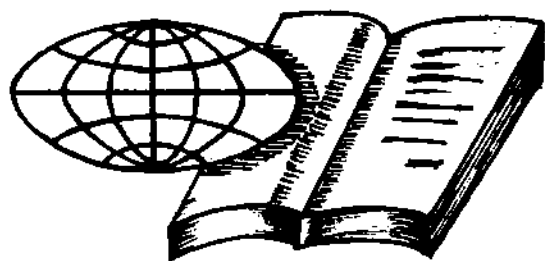
Оази щастя і фрагменти раю;
Чи із морських десь виплили глибин?
Чи впали в море з зоряних вершин?
Фантом чи дійсність? Хто їх розгадає?
Це дійсність у країні мрій — Гаваї.

Зненацька грім! І в тучах воскресає
Світ злих богів, захмурений вулкан,
Підносить смерти руки океан . . .
Кінець? О, ні! Вже соняшно вітає
Погідний день улюблені Гаваї.

У тінях пальм душа відпочиває,
В безоднях водопадів шум затих,
Дрімують гори в пралісах густих,
А медом пахнуть манґа і папаї . . .
Це чарівні, усміхнені Гаваї.

грудень 1988

ПЕРЕКЛАДИ

Eduard Mörike
німецький поет
1804-1875

ЦЕ ВЕСНА
(Er ists)

Вже весни блакитний стяг
Знов залопотів в повітрі,
Любі пахощі привітні
Віщо бродять по полях.
Фіялкам сниться сон,
Скоро завітають.
Десь лунає ніжний арфи тон!
Весно, це вже Ти,
Тебе я відчуваю.

ER ISTS

Frühling läßt sein blaues Band
Wieder flattern durch die Lüfte,
Süße, wohlbekannte Düfte
Streifen ahnungsvoll das Land.
Veilchen träumen schon,
Wollen balde kommen,
— Horch, von fern ein leiser Harfenton!
Frühling, ja du bist's,
Dich hab ich vernommen!

Ludwig Uhland
німецький поет
1787-1862

**НЕДІЛЬНА ПІСНЯ
ВІВЧАРЯ
(Schäfers Sonntagslied)**

Господній День молінь!
Я сам в просторах піль і лук;
Лиш дзвона раннього ще звук,
Скрізь тиша й далечінь.

Навколішках я ввесь.
О чар тремтінь, таємний дух,
Немов істот незримих рух,
Що моляться тут десь.

Скрізь небо й далечінь,
В святковім сяєві яснім,
Відкритись, мабуть, хоче всім.
Господній День молінь!

**НА СМЕРТЬ ОДНОЇ
ДИТИНИ
(Auf den Tod eines Kindes)**

Прийшов і щез . . . м'які сліди,
Вступивши в земський край розлук,
Ти відійшов. Звідкіль? Куди?
Із Божих рук до Божих рук.

SCHÄFERS SONNTAGSLIED

Das ist der Tag des Herrn!
Ich bin allein auf weiter Flur;
Noch eine Morgenglocke nur,
Nun Stille nah und fern.

Anbetend knie ich hier.
O süßes Graun, geheimes Wehn,
Als knieten viele ungesehn
Und beteten mit mir!

Der Himmel nah und fern,
Er ist so klar und feierlich,
So ganz, als wollt er öffnen sich.
Das ist der Tag des Herrn!

AUF DEN TOD EINES KINDES

Du kamst, du gingst mit leiser Spur,
Ein flüchtger Gast im Erdenland;
Woher? wohin? Wir wissen nur:
Aus Gottes Hand in Gottes Hand.

Ludwig Uhland
німецький поет
1787-1862

РАННЯ ПІСНЯ
(Morgenlied)

Ще не віщує сонце схід,
Ще ранніх дзвонів гра-привіт
У тьмі долин дрімає.

Ліс спочиває в тишині,
Пташки щебечуть лиш у сні,
Та спів ще не лунає.

А я давно тут серед нив
І пісню вже оцю створив
І голосно співаю.

MORGENLIED

Noch ahnt man kaum der Sonne Licht,
Noch sind die Morgenglocken nicht
Im finstern Tal erklingen.

Wie still des Waldes weiter Raum!
Die Vöglein zwitschern nur im Traum,
Kein Sang hat sich erschwungen.

Ich hab mich längst ins Feld gemacht
Und habe schon dies Lied erdacht
Und hab es laut gesungen.

Joseph von Eichendorf
німецький поет
1788-1857

СВИТАНОК
(Frühe)

Сіріє схід, щезає мла,
Хто зна, коли ж рухнеться!
Ще глибоко спить вся земля,
Ніщо їй і не сниться.

Лиш жайворонок вже летить,
У сні, в цю віщу нічку,
Він бачив, хоч ще все мовчить,
На горах світла стрічку.

FRÜHE

Im Osten grauts, der Nebel fällt,
Wer weiß, wie bald sichs rühret!
Doch schwer im Schlaf noch ruht die Welt,
Von allem nichts verspüret.

Nur eine frühe Lerche steigt,
Es hat ihr was geträumet
Vom Lichte, wenn noch alles schweigt,
Das kaum die Höhen säumet.

Joseph von Eichendorf
німецький поет
1788-1857

НІЧ **(Die Nacht)**

Ніч — морська це тишина,
Розкіш, біль, любовне горе
В суміші приносять нам
Ніжних хвиль шумливі хори.

А бажання — хмари ті,
В далечі пливуть спокійні,
Хто в нічному леготі
Знає — думи це, чи мрії?

Серце я закрив, уста,
Що зіркам говорять горе:
Хай душевна самота
Ніжних хвиль почує хори.

ПРИКАЗКА **(Spruch)**

Час розлуки смертю звати
Можна, в безвісті йдемо,
Смерть — розлука лиш, щоб ждати
І побачитись нам знов.

DIE NACHT

Nacht ist wie ein stilles Meer,
Lust und Leid und Liebesklagen
Kommen so verworren her
In dem linden Wellenschlagen.

Wünsche wie die Wolken sind,
Schiffen durch die stillen Räume,
Wer erkennt im lauen Wind,
Obs Gedanken oder Träume? —

Schließ ich nun auch Herz und Mund,
Die so gern den Sternen klagen:
Leise doch im Herzensgrund
Bleibt das linde Wellenschlagen.

SPRUCH

Trennung ist wohl Tod zu nennen,
Denn wer weiß, wohin wir gehn,
Tod ist nur ein kurzes Trennen
Auf ein baldig Wiedersehn.

Joseph von Eichendorf
німецький поет
1788-1857

РАННЯ МОЛИТВА
(Morgengebet)

Чудесна мовчанка, глибока,
Самітня ще кругом земля!
Лісів поклони тихі, спокій,
Мов Бог проходить крізь поля.

Нове творіння славословлю,
Де є журба, недолі гніт?
Вчорашніх немочей соромлюсь,
Як бачу вранці сонця схід.

В цей світ турбот і втіх, мій Боже,
Бажаю радо, мов пільгрим,
Ввійти лиш як на міст пригожий,
До Тебе, над часом пливким.

Леститиме мій спів служінням
За гріш нікчемний суєті:
Розбий мій гомін струн, з тремтінням
В Твоїй замовкнуні вічності.

MORGENGEBET

O wunderbares, tiefes Schweigen,
Wie einsam ists noch auf der Welt!
Die Wälder nur sich leise neigen,
Als ging' der Herr durchs stille Feld.

Ich fühl mich recht wie neu geschaffen,
Wo ist die Sorge nun und Not?
Was mich noch gestern wollt erschlaffen,
Ich schäm mich des im Morgenrot.

Die Welt mit ihrem Gram und Glücke
Will ich, ein Pilger, frohbereit
Betreten nur wie eine Brücke
Zu dir, Herr, übern Strom der Zeit.

Und buhlt mein Lied, auf Weltgunst lauernd,
Um schnöden Sold der Eitelkeit:
Zerschlag mein Saitenspiel, und schauernd
Schweig ich vor dir in Ewigkeit.

Johann Wolfgang Goethe
німецький поет
1749-1832

ФАВСТ
(Faust)
Пролог у небі
(частина)

- Рафаїл. Лунає сонця споконвічний
У братніх сферах змагу спів,
Приписаний свій шлях космічний
Кінчає рокотом громів.
І вид цей — янголам підпора,
Ніким, ніколи незбагнен;
Незглиблено предивні твори —
Величні, як у перший день.
- Гавриїл. В безмірній швидкості кружляє
Землі маєстатичний чар;
Зміняє денну світлість раю
На темряву нічних примар;
Шумує море хвиль хребтами
На споді скель і на верху,
І скеля й море мчать без тям
У безнастаннім сфер бігу.
- Михаїл. Шаліють бурі у змаганні,
З води на берег, знов до вод,
Ланцюг створили, люттю п'яні,
Глибинних дій круговорот.
Палають блискавиць загрози
На стежці грому, гуркотня —
Та післанці Твої, о Боже,
Хід ніжний славлять Твого дня.
- Усі три. І вид цей — янголам підпора,
Незглиблений Ти, незбагнен;
А всі Твої предивні твори —
Величні, як у перший день.

FAUST
(Prolog im Himmel)

- Raphael. Die Sonne tönt nach alter Weise
In Brudersphären Wettgesang,
Und ihre vorgeschriebne Reise
Vollendet sie mit Donnergang.
Ihr Anblick gibt den Engeln Stärke,
Wenn keiner sie ergünden mag;
Die unbegreiflich hohen Werke
Sind herrlich wie am ersten Tag.
- Gabriel. Und schnell und unbegreiflich schnelle
Dreht sich umher der Erde Pracht;
Es wechselt Paradieseshelle
Mit tiefer, schauervoller Nacht;
Es schäumt das Meer in breiten Flüssen
Am tiefen Grund der Felsen auf,
Und Fels und Meer wird fortgerissen
In ewig schnellem Sphärenlauf.
- Michael. Und Stürme brausen um die Wette,
Vom Meer aufs Land, vom Land aufs Meer,
Und bilden wütend eine Kette
Der tiefsten Wirkung rings umher.
Da flammt ein blizendes Verheeren
Dem Pfade vor des Donnerschlags —
Doch deine Boten, Herr, verehren
Das sanfte Wandeln deines Tags.
- Zu drei. Der Anblick gibt den Engeln Stärke,
Da keiner dich ergründen mag,
Und alle deine hohen Werke
Sind herrlich wie am ersten Tag.

Alfred, Lord Tennyson
англійський поет
1809-1892

ЗАГРАЙТЕ ДЗВОНИ
(Ring out, wild bells)

Заграйте дзвони голосні
До неба, хмар, морозних свіч:
Відходить рік старий в цю ніч;
Прощальні хай дзвенять пісні.

Старий прощайте, шліть привіт
Новому радісно крізь сніг:
Хай з роком вийде за поріг
Весь фальш, ви ж правду запросіть.

Лікуйте біль, що серце рве
За тими, що пішли від нас;
Хай спір багатих й бідних кляс
Устане й рівність оживе.

Півмертві справи віддзвоніть,
Незгоди всі партійних сфер;
Життя шляхетне, чар манер,
Закони кращі принесіть.

Гоніть всі злидні, горе, гріх,
Безвірний холод цих часів;
Розвійте сум моїх віршів,
Співця закликайте повних втіх.

Чванливість крови і майна
Спиніть, громадське зло обмов;
А правди, чесности любов,
Добра бажання дайте нам.

Хай згинуть пошесті століть
І злотолюбства рабський гін;
Хай тисячний час давніх війн
Переїде в мир тисячоліть.

Звістіть геройський, вільний рід,
Людину серця, щедрих рук;
Що з краю тьму прогнав ваш звук,
Дзвоніть: Христос прийшов у світ!

RING OUT, WILD BELLS

Ring out, wild bells, to the wild sky,
The flying cloud, the frosty light:
The year is dying in the night;
Ring out, wild bells, and let him die.

Ring out the old, ring in the new,
Ring happy bells, across the snow:
The year is going, let him go;
Ring out the false, ring in the true.

Ring out the grief that saps the mind,
For those that here we see no more;
Ring out the feud of rich and poor,
Ring in redress to all mankind.

Ring out a slowly dying cause,
And ancient forms of party strife;
Ring in the nobler modes of life,
With sweeter manners, purer laws.

Ring out the want, the care, the sin,
The faithless coldness of the times;
Ring out, ring out my mournful rhymes,
But ring the fuller minstrel in.

Ring out false pride in place and blood,
The civic slander and the spite;
Ring in the love of truth and right,
Ring in the common love of good.

Ring out old shapes of foul disease,
    Ring out the narrowing lust of gold;
    Ring out the thousand wars of old,
Ring in the thousand years of peace.

Ring in the valiant man and free,
    The larger heart, the kindlier hand;
    Ring out the darkness of the land,
Ring in the Christ that is to be.

John Keats
англійський поет
1795-1821

ОДА ГРЕЦЬКІЙ УРНІ
(Ode on a Grecian Urn)

Нескверна ще дружина тишини,
Ти мовчанки дитя й дозвільних днів,
Історія цвітиста давнини
Миліша від римованих віршів:
Яка з увінчаних в листки легенд,
З людьми й богами на твоїх кругах,
У Тембі, чи з аркадських десь долин?
Хто люди ці й боги? Дівочий жах?
Чий біг шалений? Змагу, втечі мент?
Сопілки ці й тимпан? Екстази гімн?

Чудові є мелодії звучні,
Без звуків кращі; тож, сопілко, грай;
Та не для вуха, для душі пісні
Дорожчі, ти беззвучно виливай:
Твій спів, юначе, тут не залишивсь
Під деревом, що шати не стряса;
Ніколи, хлопче, поцілунок твій
Її не доторкне, та не журись;
Вона не щезне, й хай у світі мрій,
Любов твоя є вічна і її краса!

Щасливі ті гілки і зелень барв,
Що все в листках, не тужать по весні;
Щасливий теж невтомний той дудар,
Пісні нові все грає чарівні;
Яка щаслива завжди ця любов!

Все тепла, повна радісних хвилин,
Пульсуюча і вічно молода;
Тоді як пристрастей дочасних кров
Лишає смуток з несмаком гірким,
Чоло гаряче й висухлі уста.

Хто є ці люди, що ідуть у храм?
До віттаря якого тайний жрець,
Зеленого, веде теля богам,
А на боках його шовки й вінець?
З котрого з міст, де річка, моря шум,
Чи гір верхи, спокійний замку вид,
Всі мешканці в цей день святий пішли?
Твоїх безлюдних вулиць людський тлум
Ніколи не оживить, все мовчить,
Ніхто не прийде з тих, що відійшли.

Аттичний вигляд! Гідна поза! Ряд
Із мармуру чоловіків, жінок,
І віття лісу й трави променад;
Безмовна формо! Визове думок,
Як вічність. Холод пасторальних драм!
Погубить старість покоління це,
Тобі ж тут бути тут серед інших лих,
Щоби людей повчати дружньо все:
„Краса — це правда, а де правда, там
Краса — вам пригадка у буднях життєвих.”

ODE ON A GRECIAN URN

Thou still unravish'd bride of quietness,
Thou foster-child of silence and slow time,
Sylvan historian, who canst thus express
A flowery tale more sweetly than our rhyme:
What leaf-fring'd legend haunts about thy shape
Of deities or mortals, or of both,
In Tempe or the dales of Arcady?
What men or gods are these? What maidens loth?
What mad pursuit? What struggle to escape?
What pipes and timbrels? What wild ecstasy?

Heard melodies are sweet, but those unheard
Are sweeter; therefore, ye soft pipes, play on;
Not to the sensual ear, but, more endear'd
Pipe to the spirit ditties of no tone:
Fair youth, beneath the trees, thou canst not leave
Thy song, nor ever can those trees be bare;
Bold Lover, never, never canst thou kiss,
Though winning near the goal—yet do not grieve;
She cannot fade, though thou hast not thy bliss,
For ever wilt thou love, and she be fair!

Ah, happy, happy boughs! that cannot shed
Your leaves, nor ever bid the Spring adieu;
And, happy melodist, unwearied,
For ever piping songs for ever new;
More happy love! more happy, happy love!

For ever warm and still to be enjoy'd,
For ever panting, and for ever young;
All breathing human passion far above,
That leaves a heart high-sorrowful and cloy'd,
A burning forehead, and a parching tongue.

Who are these coming to the sacrifice?
To what green altar, O mysterious priest,
Lead'st thou that heifer lowing at the skies,
And all her silken flanks with garlands drest?
What little town by river or sea shore,
Or mountain-built with peaceful citadel,
Is emptied of this folk, this pious morn?
And, little town, thy streets for evermore
Will silent be; and not a soul to tell
Why thou are desolate, can e'er return.

O Attic shape! Fair attitude! with brede
Of marble men and maidens overwrought,
With forest branches and the trodden weed;
Thou, silent form, dost tease us out of thought
As doth eternity. Cold Pastoral!
When old age shall this generation waste,
Thou shalt remain, in midst of other woe
Than ours, a friend to man, to whom thou say'st,
"Beauty is truth, truth beauty — that is all
Ye know on earth, and all ye need to know."

Robert Frost
американський поет
1875-1963

НЕПРОЙДЕНИЙ ШЛЯХ (The road not taken)

Шляхи два у жовтім ліску розійшлись,
І жаль, що не міг обидвома я йти
В мандрівку одну, і довго спинивсь,
Глядів за одним я далеко кудись,
Аж поки у підлісок він не скрутив.

Та іншим я шляхом, теж добрим, пішов,
А може ще навіть і кращим із них,
На ньому траву я і свіжість знайшов,
Хоч певно перехід зрівняв би їх знов
Протоптаним виглядом сірих доріг.

А того дня вранці лежали вони
Однаково в листі, без чорних слідів,
І в другий день першим у світ далини
Пішов я, і знаю — з доріг гущини
Вже, мабуть, не вернусь до цих двох шляхів.

Колись із зідханням про це розповім
В далекім майбутнім, по довгих літах:
Шляхи розійшлись на розпутті ліснім,
Я вибрав один, непризначений всім, —
Різниця велика на ціле життя.

THE ROAD NOT TAKEN

Two roads diverged in a yellow wood,
And sorry I could not travel both
And be one traveler, long I stood
And looked down one as far as I could
To where it bent in the undergrowth;

Then took the other, as just as fair,
And having perhaps the better claim,
Because it was grassy and wanted wear;
Though as for that the passing there
Had worn them really about the same,

And both that morning equally lay
In leaves no step had trodden black.
Oh, I kept the first for another day!
Yet knowing how way leads on to way,
I doubted if I should ever come back.

I shall be telling this with a sigh
Somewhere ages and ages hence:
Two roads diverged in a wood, and I—
I took the one less traveled by,
And that has made all the difference.

Emily Dickinson
американська поетеса
1830-1886

ГОРИ
(The Mountains Grow Unnoticed)

Вже гори непомітні,
Пурпурних форм верхи
Ростуть без труду, втоми,
Асист, похвал грімких.

На вічних їх обличчях
Розкішний сонця блиск,
Останній, довгий, злотий, —
Нічної дружби жест.

НАДІЯ
(Hope)

Надія — пір'ям вкрита
Істота, що сидить
В душі із піснею без слів
І не спічне на мить.

Спів наймиліший — серед туч,
Лиш лютих бур сполох
Збентежить міг би пташку цю,
Що гріє багатьох.

В найхолодніший лине край,
З морських лунас плес;
Та і в найбільш критичні дні
Не просить крихти в нас.

THE MOUNTAINS GROW UNNOTICED

The mountains grow unnoticed,
Their purple figures rise
Without attempt, exhaustion,
Assistance or applause.

In their eternal faces
The sun with broad delight
Looks long—and last—and golden,
For fellowship at night.

HOPE

Hope is the thing with feathers
That perches in the soul,
And sings the tune without the words,
And never stops at all.

And sweetest in the gale is heard;
And sore must be the storm
That could abash the little bird
That kept so many warm.

I've heard it in the chillest land,
And on the strangest sea;
Yet, never, in extremity,
It asked a crumb of me.

Leopold Staff
польський поет
1878-1957

ОСІННІЙ ДОЩ (Deszcz jesienny)

На шибях дощ дзвонить, дощ дзвонить осінній,
Однаково плюскає, рівний, незмінний,
Зі стукотом падають краплі, не мовкнуть . . .
Скло зойкає . . . плаче . . . в імлі шиби мокнуть,
І сірого світла сочиться блиск тлінний . . .
На шибях дощ дзвонить, дощ дзвонить осінній . . .

Вечірніх снів привиди, легкі, дівичі,
Даремно чекали на сонця обличчя . . .
Пішли в даль, в пустиню з пісками вітристу,
В даль темну, безмежну, в даль сіру, імлисту . . .
Одіті в лахміття, в шат чорних жалобу,
Шукають затишного місця для гробу,
Сум тінню наліг на облич юних вроду . . .
Повільним і довгим в дощі хороводом
Ідуть в даль на смуток, скитання, невдачі,
З очей пливають сльози . . . Розпука так плаче.

Це в шиби дощ дзвонить, дощ дзвонить осінній,
Однаково плюскає, рівний, незмінний,
Зі стукотом падають краплі, не мовкнуть . . .
Скло зойкає . . . плаче . . . в імлі шиби мокнуть,
І сірого світла сочиться блиск тлінний . . .
На шибях дощ дзвонить, дощ дзвонить осінній . . .

Мене хтось покинув в цей день непривітний . . .
Хто був це? Не знаю . . . Оставсь я самітний . . .
Помер хтось . . . Хто? В пам'яті риюсь бездонній . . .
Хтось близький . . . я ж був на якимсь похороні . . .
Так . . . Щастя ішло та п'їтьми налякалось.
Хотів хтось любить мене, серце розпалось,
Пізнав бо, що іскра вже в мені зотліла . . .
Помер ось нуждар заки поміч наспіла . . .
В пожарі згоріла хатина десь спляча . . .
Загинули діти . . . Кругом люди плачуть . . .

Це в шиби дощ дзвонить, дощ дзвонить осінній,
Однаково плюскає, рівний, незмінний,
Зі стукотом падають краплі, не мовкнуть . . .
Скло зойкає.. плаче . . . в імлі шиби мовнуть,
І сірого світла сочиться блиск тлінний . . .
На шибках дощ дзвонить, дощ дзвонить осінній . . .

Ішов крізь город сатана — сум смертельний,
Страшну зробив з нього жахливу пустелю . . .
З похилим чолом ішов грізно, зловіщо,
На цвіти розквітлі роздуб попелище,
На трави розкинув він брили каміння,
Тривог шал посіяв і смерти тремтіння . . .
Аж сам він зжахнувся, і з тягарем в грудях
Поклався на тім кам'янистім безлюдді,
Щоб в серці здушити розпуку гарячу,
В потворних жалях він слізьми вогню плаче.

Це в шиби дощ дзвонить, дощ дзвонить осінній,
Однаково плюскає, рівний, незмінний,
Зі стукотом падають краплі, не мовкнуть . . .
Скло зойкає . . . плаче . . . в імлі шиби мовнуть,
І сірого світла сочиться блиск тлінний . . .
На шибках дощ дзвонить, дощ дзвонить осінній . . .

DESZCZ JESIENNY

O szyby deszcz dzwoni, deszcz dzwoni jesienny
I pluszcze jednaki, miarowy, niezmienny,
Dżdzu krople padają i tłuką w me okno . . .
Jęk szklany . . . płacz szklany . . . i szyby w mgłę mokną,
I światła szarego blask sączy się senny . . .
O szyby deszcz dzwoni, deszcz dzwoni jesienny . . .

Wieczornych snów mary, powiewne, dziewicze,
Na próżno czekały na słońca oblicze . . .
W dal poszły przez chmurną pustynię piaszczystą,
W dal ciemną, bezkresną, w dal szarą i mglistą . . .
Odziane w łachmany szat czarnej żałoby,
Szukają ustronia na ciche swe groby,
A smutek cień kładzie na licu ich młodem . . .
Powolnym i długim wśród dżdzu korowodem
W dal idą na smutek i życie tułacze,
A z oczu im lecą łzy . . . Rozpacz tak płacze . . .

To w szyby deszcz dzwoni, deszcz dzwoni jesienny
I pluszcze jednaki, miarowy, niezmienny,
Dżdzu krople padają i tłuką w me okno . . .
Jęk szklany . . . płacz szklany . . . a szyby w mgłę mokną
I światła szarego blask sączy się senny . . .
O szyby deszcz dzwoni, deszcz dzwoni jesienny . . .

Ktoś dziś mnie opuścił w ten chmurny dzień słotny . . .
Kto? Nie wiem . . . Ktoś odszedł i jestem samotny . . .
Ktoś umarł . . . Kto? Próżno w pamięci swej grzebię . . .
Ktoś drogi . . . wszak byłem na jakimś pogrzebie . . .
Tak . . . Szczęście przyjąć chciało, lecz mroków się zląkło.
Ktoś chciał mnie ukochać, lecz serce mu pękło,
Gdy poznał, że we mnie skrę roztląć chce próżno . . .
Zmarł nędzarz, nim ludzie go wsparli jałmużną . . .
Gdzieś pożar spopielił zagrodę wieśniaczą . . .
Spalily się dzieci . . . Jak ludzie w krąg płaczą . . .

To w szyby deszcz dzwoni, deszcz dzwoni jesienny
I pluszcze jednaki, miarowy, niezmienny,
Dżdzu krople padają i tłuką w me okno . . .
Jęk szklany . . . płacz szklany . . . i szyby w mgłę mokną,
I światła szarego blask sączy się senny . . .
O szyby deszcz dzwoni, deszcz dzwoni jesienny . . .

Przez ogród mój szatan szedł smutny śmiertelnie
I zmienił go w straszną, okropną pustelnię . . .
Z ponurym, na piersi zwieszonym szedł czołem
I kwiaty kwitnące przysypał popiołem,
Trawniki zarzucił bryłami kamienia
I posiał szal trwogi i śmierć przerażenia . . .
Aż strwożon swym dziełem, brzemieniem ołowiu
Położył się na tym kamiennym pustkowiu,
By w piersi łkające przytłumić rozpaczę,
I smutków potwornych płomienne łzy płacze . . .

To w szyby deszcz dzwoni, deszcz dzwoni jesienny
I pluszcze jednaki, miarowy, niezmienny,
Dżdzu krople padają i tłuką w me okno . . .
Jęk szklany . . . płacz szklany . . . i szyby w mgłę mokną,
I światła szarego blask sączy się senny . . .
O szyby deszcz dzwoni, deszcz dzwoni jesienny . . .

Leopold Staff
польський поет
1878-1957

КОВАЛЬ (Kowal)

Цілу безформну масу тих кусків безцінних,
Що глибінь душі моєї заливали,
Мов вулкан жбурляю з челюстей незмірних,
На тверде ковадло кидаю зі сталі.

Громом молота в неї б'ю в бадьорому дусі,
Бо мені виконать треба діло велике і пильне,
З тих кусків я для себе серце викути мушу,
Серце гартоване, мужнє, серце горде, сильне.

Коли ослабнеш, серце, під тяжким залізом,
Як тріснеш, на удари сталі невідпорне,
Розіб'ють тебе в пил п'ястукові громи ці потворні!

Бо циклопським гинь радше розчавлене м'язом,
Ніж би жить мало безсилям ти власним прокляте,
Немочі хибою тріснене, хворе, безвартне.

KOWAL

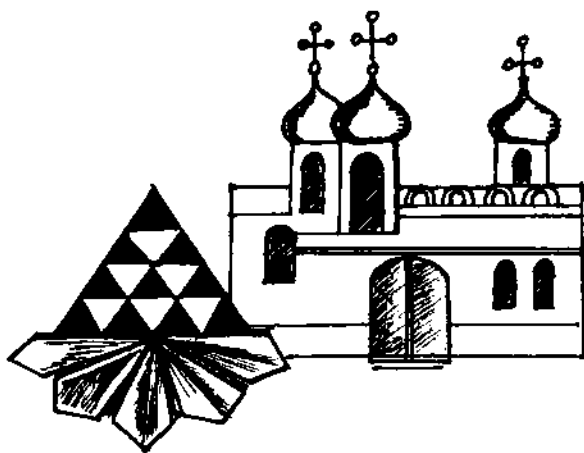
Całą bezkształtną masę kruszców drogocennych,
Które zaległy piersi mej głąb nieodgadłą,
Jak wulkan z swych otchłani wyrzucam bezdennych
I ciskam ją na twarde, stalowe kowadło.

Grzmotem młota w nią walę w radosnej otusze,
Bo wykonać mi trzeba dzieło wielkie, pilne,
Bo z tych kruszców dla siebie serce wykuć muszę,
Serce hartowne, męzne, serce dumne, silne.

Lecz gdy ulegniesz, serce, pod młota żelazem,
Gdy pęknieś, przeciw ciosom stali nieodporne:
W pył cię rozbiją pięści mej gromy potworne!

Bo lepiej giń zmiażdżone cyklopowym razem,
Niżbyś żyć miało własną słabością przeklętą,
Rysą chorej niemocy skażone, pęknięte.

Із ювілейної прощі Тисячоліття

ЦАРГОРОДСЬКА СОФІЯ

Ще трохи і побачимо її . . .
Перлину Сходу Християнського — Лелію,
Господню Мудрість в символів одежі,
Красу, що нам полонить серце й ум,
Дар Божих ласк, твір людських рук і дум,
Небесну славу в мурах кам'яних,
Тверду опору серед бур і лих,
Де Вічність затирає часу межі . . .
Ще трохи і побачимо Софію.

І ось стоїть вона . . . немов турецька бранка,
Як і Христос колись в червоній багряниці
На суді нечестивих; величі останки
Хоронить у своїй відвічній таємниці.

Стоїть . . . а навкруги ворожі мінарети,
На купулі півмісяць гордо верховодить,
Сумне квиління слуг пророка Магомета
В симфонії світанку дисонансом бродить.

Спотворені ікони, написи з Корану,
Зависла у просторах кругла височінь,
Внизу людей юрба — пуста і без пошани;
Видовище зробили з Таїнства молінь.

І думка лине в даль, до другої Софії,
У Київ, де бував колись святий Андрей,
Де Велич Пресвяту безбожні лиходії
Також перетворили в ярмарок-музей.

* * * * *

У світі, що отруту п'є гнилих калюж
І поклоняється неправді, глупоті,
Розп'ята Божа Мудрість висить на хресті
І Воскресіння жде в Соборах наших дуц.

вересень 1988

АКРОПЛЬ

Стоїть над містом чудо кам'яне . . .
Атен старинних гордоці — Акропіль,
Імперії розсиплюються в попіл,
Та царство духа час не заторкне.

Періклів задум, геніїв творіння,
Премудрих книга, олімпійський дар,
Могутня драма вписана в каміння,
Геллади вічно незабутній чар.

Застигли в мрамурі віки й хвилини:
Платон ще тут у світ ідей глядить,
Безсмертний Фідій статуї різьбить,
А Партенон заблис немов перлина.

Мужів хвала — фасади і абсиди
Й вінки на чолах; з гідністю богинь
Несуть стрункі жінки-каріятиди
На ніжних шиях тягарі святинь.

* * * * *

У сумерках античний космос тоне . . .
Вечірні десь з церков озвались дзвони:
І знов ступає на Ареопаг
Святий Павло з небесного чертога
І проповідує у пламенних словах
Єдиного та істинного Бога.

лютий 1989

ЗШЕСТЯ В АД

*(Враження з огляду ікони Воскресіння –
Зшестя в ад у церкві Корна в Константинополі)*

Ось сналах! Блеск! Гривить в безоднях смерти.
Летить в кусках розбиті брами пекла,
Мертвецька ніч життям ясним воскресла!
Провини людські вимазані, стерті,
Потоптаний диявол-супостат . . .
Мов гураган Христос жене крізь ад.

Іконописець думає . . . чи можна
Вплести ідеї людські в Божі пляни?
Вставляти вічне у дочасні рами?
Так! З Господом людина все спроможна;
Ікона ця — воплочена Софія,
Не містика тут, тиша, гезихія . . .
А динамічність, рух, свята стихія!
Не лагідне ягня, мов грізний лев
З нащадків Юди цей Спаситель-лицар,
Рука потужна, божеська десниця
Потвору громить, стогін, дикий рев;
Із кігтів хижака Він видирає
Адама, Єву і веде до раю
Весь людський рід, що у пільмі блукає.

Зворушлива ікона, незабутня . . .
Іконописця дух живе у ній;
Надія, віра . . . й жах перед майбутнім
В контексті Божих намірів і дій.
Хотів мистець ще іскру сил роздути
В імперії, що скочувалась вниз?
Хотів турецькі орди відвернути,
Спинить потоки крові, море сліз?

Чи бачив духом лютих яничарів
І пекла на землі лячні примари?
Минулось все . . . Візантія, султани . . .
Священних війн герої і тирани,
Минулись рукотворені собори,
Воскресли храми душ, живі й бадьорі;
Загинули гнобителі безбожні,
Безслідно щезли сни й думки тривожні;
Лиш віра вічна й славна драма Бога:
Христос, життя, над адом перемога.

квітень 1990

НА РУЇНАХ ТРОЇ

Геройська Троя! Славних подвигів сувора
Під порохом віків завмерла давнина,
Й останками німих руїн до нас говорить
Історії багатомовна тишина.

Говорить про прокляття зависти і вроди
Жіночої, спокусу мужніх лицарів,
І про війни страхіття, зраду і незгоди . . .
Й любов святу вітчизни в оргіях вогнів.

Малює в сяйві сонця Гектора й Ахілла,
В примучих блискавицях їхній змаг-двобій . . .
Відчай поразок давніх, перемог похмілля —
Це вітру шум, міраж в пустині кам'яній.

Пастух самотній десь сидить в старій колибі,
Немов Пріямового сина привид-тінь . . .
Зготовили геройській Трої смерть-загибель
Боги химерні, доля і підступний кінь.

* * * * *

Говорить Вічність звуками небесних сфер,
А час завис мов птах і крила розпростер;
Століття — лиш момент, хвилини ж ці без меж . . .
Що схоплюють минуле і майбутнє теж,
І даль і височінь в сіть зоряних мереж,
І слухають світи . . . в симфонії епох
Говорить Вічність . . . Голос Вічності — це Бог!

грудень 1990

ПЕЧЕРНІ ЦЕРКВИ*

Церкви у скелях! Святощі пустинь!
Живої віри гідні монументи,
Нащадкам вирили своє мemento
Будівники печерних тих святинь.

Завзяттям, працею, ціною жертви
Ці храми вирости з гранітних брил,
Хрести, престоли, безліч мальовил . . . -
Діла надхненних Богом архитєктів.

Шал нехристів, ворожі всі затії
Зломати силу духа не змогли,
І дикі пустирі Каппадокії
Мов рай новим життям скрізь зацвіли.

Церкви у скелях! Знов думками там,
У Києві, в Печерській славній Лаврі,
Де молитов пахучий тиміям
Ніс прадідів серця до неба в дарі.

* * * * *

В тім світі скель — кругом церкви печерні,
Безпечні пристані в часах загроз,
Бо скелі — велетні святі, нескверні;
Основа ж Церкви — Скеля, Сам Христос!

січень 1991

---

* Рефлексії з нагоди відвідин „печерних церков” у Каппадокії, в Малій Азії.

НА СВІТАНКУ ВОЛІ

ВЕСНА 1989

Весни незмінний чую хід:
Над опустілими полями
Вже соняшні розкрились брами,
Днів світло-синіх панорами
В проміннях висять золотих . . .
І в проривах життя палких
З-під снігу виріс первоцвіт.

Новий народжується світ:
Земля сочистими устами
Вливає в дерева бальзами
І віддихає пахощами;
З рожевим келихом в руках,
У птичих одах і піснях
Вітає вранці сонця схід.

Вже чути волі Заповіт
В каскадах великодніх дзвонів,
Вишнево-яблуневих тонів;
Вже знов козацькі рвуться коні
В безмежні далечі степів . . .
І сповіщає Київ, Львів
Весни непереможний хід.

березень 1989

НОВЕ РІЗДВО

Різдво . . . а вже гудуть воскресно дзвони!
Весняний гін розбуджених вітрів,
Могутня велич рідних прапорів
Окрилює досвітні ешелони.

Вертеп, зоря й порожній гріб-могила . . .
Дитя маленьке і Предвічний Бог!
Розчавлений лежить страшний молох,
А царство зла — лиш тінь бліда й безсила.

Було колись Різдво вчисто-біле,
Мов казка заморожена в снігах,
З колядкою на зоряних полях . . .
А по хатах свічки й серця горіли.

Було Різдво теж монотонно-сіре;
Як дійсність наша сліз, терпінь, тортур,
Свят-Вечір . . . ніч . . . кругом в'язничний мур,
Шукали Світла ми крізь тьму зневіри.

Прийшло Різдво в промінні великоднім:
Як творче Слово, Візія і Чин,
З привітом Волі й небом голубим,
Нове Різдво як вічний День Господній!

січень 1990

ЖИВИЙ ЛАНЦЮГ

*(написано під враженням подій в Україні,
що відбулися 21 січня 1990 року)*

Живий ланцюг! Бажанням волі кутий —
Вже брязкотить залізними піснями,
Блакитно-золотистими рядами
У перемозі йдуть Базар і Крути.

Живий ланцюг . . . Це не тягар, а сила!
Народ підніс знеможені коліна,
Дуднять шляхи далекі України,
В душі незримі виростають крила.

Живий ланцюг від Києва до Львова . . .
Крізь села й городи, поля і ріки
Сягнув за море, в гамір міст великих,
Звенюм нас в'яже єдності й любови.

Живий ланцюг! Тремтять чужі тирани;
Кордонами, Збручами нас ділили,
Насильно з ворогами нас лучили,
В новій добі вже й місце для них не стане.

Живий ланцюг — це дух до діл охочий,
Не жест політиків це хитрословних,
І не папір лише угод безмовних,
Це акт народу історично-творчий.

лютий 1990

ПАТРІЯРХ

(в 6-ту річницю смерті Патріярха Йосифа)

Твої останки тлінні, Патріярше,
В підземнім Римі вічним сном спочили,
Стоять забуті і осиротілі
Надбання, гордощі — Твої і наші;
А на Тобою виплеканій ниві
Бур'ян росте; приятелі фальшиві
І недруги своє збирають жниво:
Підданчу вірність, лесть, хвалу невпинну
Чужим приносять зверхникам в данину.
Дорогоцінний скарб Твій золотий
На масу мідяків вже розміняли,
Промовчують Тебе, діла Твої й бажали б
Погребать ще й Твій Заповіт святий.

* * * * *

Та Ти живеш! В ідеї, в силі духа,
Живеш в народі, що вже рве кайдани,
Хребет простує, тріумфально стане
Вже як Володар, волі запорука
У своїй хаті — в Церкві і державі;
Нова доба народжується в славі . . .
Чужі боги відходять в забуття,
Що поневолювали серце наше й душу,
Нові шляхи нам вказує життя,
Нові вітри хвилюють нас, ворушать.
Твій прах Святий Юр прийме і Софія,
А дух Твій зоряний над нами в небесах,
Вже дійсністю стає відвічна наша мрія:
Єдина вільна Церква України
Як рівноправний член Христової родини,
Без нагляду чужого і сваволі . . .
В народів знов засяєм вольнім колі,
Як гордо в сонці мерехтить наш стяг!
А з ласки Бога і народу волі
У Києві наш рідний Патріярх.

вересень 1990

ЛИСТОПАДНІ ДНІ

Приходять листопадні героїчні дні . . .
У споминах, в осінніх барвах променіють,
Червоні, мов вогонь, як золото ясні,
Яких вже не розвіють злющі буревії,
Не вимазали їх ярма роки лячні.

Приходять . . . кинуть виклик буйним знов вікам
Нові стрільці, до переможного йдуть бою;
Андрей благословить із Святоюрських брам,
А тим, що все підступною воюють грою,
Львів скаже гідну відповідь свою: не дам!

Йдуть листопадні дні в осінній суєті,
По жовтім листі йдуть з вогненними мечами;
Тиранів топчуть прах в історії смітті,
Возносять Україну вольними руками
Під листопадний шум . . . Ті світлі дні святі.

листопад 1990

КИЇВ

Безсмертний велетень, надхнення вічне — Київ . . .
У митрах бань церковних — патріярх, святець;
В коронах осяйних князем потужним Ти є,
В твердих шоломах з криці — воїн і борець.

Ти хресний шлях пройшов: знущались, плондрували
Тебе зі Сходу орди, наймити Москви,
Із Заходу жадні теж руки простягали,
Та Ти їм гробом став, сам залишивсь живим.

Вкінці Тебе гірким полином затруїли,
А Ти агоній смертні болі переміг,
В підпалах хоч Твої літописи згоріли,
А Ти відкрив нову сторінку світлих книг.

Події вже грядуть великі і нестримні . . .
Їх пише золотом історії перо;
І знов могутнім ревом, як давно в „Причинній”,
У пісні перемоги загримить Дніпро.

Жорстокість пімсти й кар Тебе вже не злякає,
Богданова є в Тобі міць, Шевченків гнів!
І братніми обіймами Тебе вітає
Твій вірний Приятель, далекий княжий Львів.

Безсмертний велетень, надхнення вічне — Київ . . .
У митрах бань церковних — патріярх, святець,
В коронах осяйних князем потужним Ти є,
В твердих шоломах з криці — воїн і борець.

жовтень 1990

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	v
д-р Роман Кухар, «Поезія – еманация дійсности»	

РЕФЛЕКСІЇ І КАРТИНИ

Життя	3
Куток в душі	4
Бандуристи	7
Благовість	8
В опері	9
Орел пустині	10
Ельдорадо	12
Геловін	14
Янгол на ялинці	15
Остання із декад	16
Літописець	17
Пам'яті батьків і брата	18
Родинна хата	19
Старий альбом	20

ЛЮДИНА І ПРИРОДА

Impromptu	23
Весняні дні	24
Екран весни	25
Вечірні думи	26
На березі моря	27
Вересень	28
Пейзажі кольористі	29
Осінні спогади	30
Сніжнобілий рай	31
Зимовий етюд	32
Гаваї	33

ПЕРЕКЛАДИ

Eduard Mörike

Це весна	35
Er ists	35

Ludwid Uhland

Недільна пісня вівчаря	36
Schäfers Sonntagslied	37
На смерть одної дитини	36
Auf den Tod eines Kindes	37
Рання пісня	38
Morgenlied	38

Joseph von Eichendorf

Світанок	39
Frühe	39
Ніч	40
Die Nacht	41
Приказка	40
Spruch	41
Рання молитва	42
Morgengebet	43

Johann Wolfgang Goethe

Фавст (Пролог)	44
Faust (Prolog)	45

Alfred Lord Tennyson

Заграйте дзвони	46
Ring Out, Wild Bells	48

John Keats

Ода грецькій урні	50
Ode on a Grecian Urn	52

Robert Frost

Непройдений шлях	54
The Road Not Taken	55

Emily Dickinson

Гори	56
The Mountains Grow Unnoticed	57
Надія	56
Hope	57

Leopold Staff

Осінній дощ	58
Deszcz jesienny	60
Коваль	62
Kowal	63

ІЗ ЮВЛЕЙНОЇ ПРОЩІ ТИСЯЧОЛІТТЯ

Царгородська Софія	65
Акропіль	66
Зшестя в ад	67
На руїнах Трої	69
Печерні церкви	70

НА СВІТАНКУ ВОЛІ

Весна 1989	73
Нове Різдво	74
Живий ланцюг	75
Патріярх	76
Листопадні дні	77
Київ	78

